

Program för IPS Vårkursveckor 2018

Vecka 15		Vecka 16			Vecka 17		
	ÅF, Frösunda- leden 2A, Solna		AstraZeneca, Anl. Gärtuna, Södertälje	Elite Hotell Mollberg, Helsingborg		AstraZeneca, Snäckviken, Södertälje	Elite Hotell Mollberg, Helsingborg
Mån 9/4	Reaktivitetsrisker	Mån 16/4	Introduktion till processäkerhet		Mån 23/4		Risikanalyt och tolerabel risk
Tis 10/4	Dammexplosioner	Tis 17/4	Utflöde och spridning av gaser och vätskor		Tis 24/4		SIL Introduktion och bestämning
Ons 11/4	Brand och explosion - Gas och vätska	Ons 18/4	Statisk elektricitet		Ons 25/4		SIL Realisering och drift
Tor 12/4	Risikanalyt och tolerabel risk	Tor 19/4			Tor 26/4		
Fre 13/4	Avställning och gasfrimätning	Fre 20/4	Barriärtänkande och barriärvård	Introduktion till processäkerhet	Fre 27/4	Mänskligt felhandlande	

*Dessutom hålls Introduktion till processäkerhet hos Kraton Chemical i Sandarne, torsdag 12/4.
Eventuellt kan det även bli någon kurs i Boliden.*

Vägbeskrivningar till AstraZenecas anläggningar i Gärtuna respektive Snäckviken finns på sidan 3.

Detaljerat program för respektive kurs finns nedan, i bokstavsordning.

Anmälningar

Anmälan görs via kalendarier på IPS hemsida (www.ips.se), **tidigast torsdag 1 februari** och **senast 14 dagar innan respektive kurs**.

Deltagande är kostnadsfritt för anställda i IPS medlemsföretag. Icke medlemmar får delta i mån av plats. Kostnaden är då 3500 kr/dag.

Antalet deltagare är begränsat till 25 på varje kurs. Vi tillämpar ett prioriteringssystem så att de tre först anmälda från varje medlemsföretag har företräde, under de första 14 dagarna efter att inbjudan skickats till kontaktpersonerna.

Om fler har anmält sig från samma företag gäller först till kvarn i mån av plats. De som inte får plats sätts på reservlista, och får mejl om detta. Kontaktpersoner har rätt att prioritera bland sina deltagare.

Om antalet anmälningar till en kurs skulle bli lägre än 10 kommer den antagligen att ställas in.

Om du får förhinder måste du avanmäla dig snarast möjligt via mejl till anmalanips@demomeeting.se. Om du uteblir utan att avanmäla dig tar vi ut en avgift på 1000 kr.

Tiderna i bifogade kursbeskrivningar är preliminära. Eventuella ändringar meddelas via mejl.

Om du har frågor, kontakta gärna:

Ulrica Segerström, kursadministratör.
Mejladress: anmalanips@demomeeting.se
Telefon: 070 001 99 29

Mats Lindgren, IPS föreståndare
Mejladress: mats@ips.se
Telefon: 073 633 60 27

Vägbeskrivningar, AstraZeneca

Anläggning Snäckviken

Reception i "Aktiverum byggnad 409"

Kvarnbergagatan 6-8

151 36 Södertälje

Anläggning Gärtuna

Reception i Karlebyhus "Karlebyentrén byggnad 674"

Astraallén

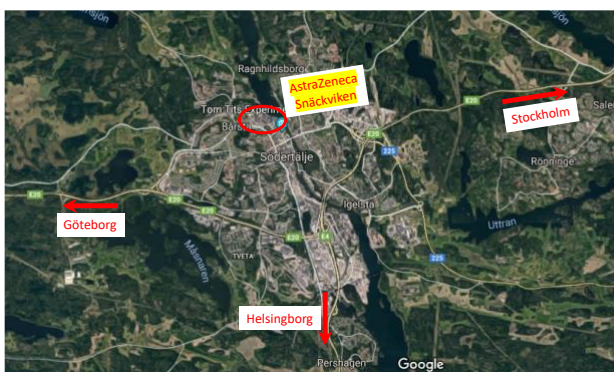
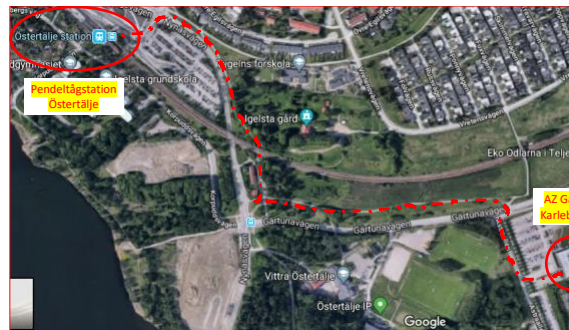
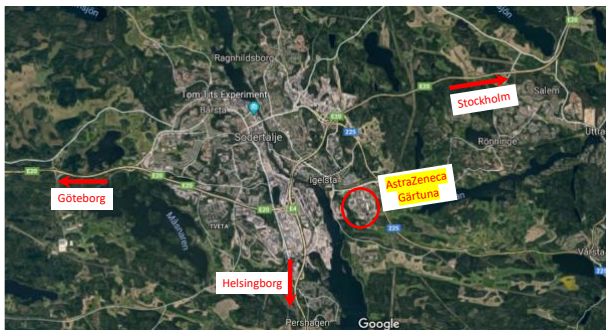
151 85 Södertälje

I Gärtuna är vi alla tillfällen förutom "mänskligt felhandlande".

Vid Snäckviken finns betalparkeringar ca 500 meter från byggnaden. Vid Gärtuna finns gratis gästparkering ca 50 meter från byggnaden.

Om man vill åka kommunalt så rekommenderas att åka pendeltåg till Södertälje centrum för att komma till Snäckviken och till Östertälje om man vill komma till Gärtuna. Anläggningarna är inom gångavstånd (ca: 25 - 30 minuter), alternativt taxi.

Om du behöver övernatta är det gångavstånd till Snäckviken från Hotell Skogshöjd och Badhotellet. Det finns även ett SCANDIC som ligger väldigt "off" – här sover man över oftast när man vill till SCANIA, inte AstraZeneca.

Avställning och gasfrimätning

Lärare

Jan Nählinder, Process Safety Group Sweden AB

Program

08:15 Introduktion (Mål, syfte, deltagare, erfarenheter, mm.)

- Arbetstillstånd (Rätt organisation och system)
- Faror (Heta Arbeten, Hög höjd, Slutna utrymmen, trycksatta anordningar, Brandfarlig vara, etc.)
- Säker avställning (Metodik för säker avställning)

12.00 Lunch

- Gasmätning (När behöver vi mäta och vad behöver vi tänka på)
- Grupparbeten (Säker avställning i praktiken)
- Kunskapstest och avslutande diskussion

17.00 Avslut

Pauser läggs in på fm och em för kaffe samt kortare bensträckare vid behov.

Bra att ha med:

Anteckningsmateriel

Kurslitteratur (utdelas):

IPS handledning: Handledning i säker avställning och gasfrimätning, 2015

Kunskapsprov

Gemensam genomgång av prov i slutet av kursen. Deltagande ger kursintyg.

Barriärtänkande och barriärvård

Lärare

Ivan Mares, ProSa Process Safety Consulting

Program

08:15 Inledning, presentation

08:30 Definitioner, riskanalys, olika barriärtyper

Exempel på olyckor, p.g.a. bristande barriärvård

10:00 Aspekter på barriärvård:

Specifika barriärer: Tekniska barriärer - passiva, aktiva

Mänskliga barriärer (också sammansatta barriärer)

11:00 Mänskligt beteende och barriärer

12:00 Lunch

14:00 'Komplexa' organisatoriska barriärer, Management of change,
Nödlägeshantering m.m.

15:00 Barriärvård i ledningssystem.

15:30 "Examination"- Buncefieldincidenten

17:00 Avslutning

Flera exempel från industrin flätas in i programmet

Bra att ha med:

Anteckningsmateriel

Kurslitteratur (utdelas):

IPS handledning: Barriärvård och barriärtänkand, 2015

Kunskapsprov

Gemensam genomgång av Buncefieldincidenten i slutet av kursen. Deltagande ger kursintyg.

Brand och explosion i vätskor och gaser

Lärare

Tomas Lackman, ÅF Infrastructure AB

Program

08:15	Explosion, deflagration, detonation, explosionsgränser
09:00	Tändkällor, tändenergier, tändtemperaturer
10:00	Explosioner i slutna rum
11:00	Explosioner utomhus (gasmolnsexplosioner)
12:00	LUNCH
13:00	Verkansriterier: Tryck, värme, splitter
14:00	Explosionsskydd, avlastning mm
15:00	Pölbränder, jetbrand, BLEVE
16:00	Frågor och svar, kunskapsprov
17:00	Avslutning

Pauser läggs in på fm och em för kaffe samt kortare bensträckare vid behov

Bra att ha med:

Anteckningsmateriel
Miniräknare

Kurslitteratur (utdelas):

IPS handledning: Brand och explosion i vätskor och gaser (2017)

Kunskapsprov

Gemensam genomgång av prov i slutet av kursen. Deltagande ger kursintyg.

Dammexplosioner

Lärare

Ken Nessvi, Process Safety Group

Program

08:15	Vad krävs för en dammexplosion?
09:00	Förlopp och skadeverkningar
10:00	Viktiga säkerhetsdata
11:00	ATEX-klassning och krav på utrustning
12:00	LUNCH
13:00	Förhindra explosiv atmosfär
14:00	Eliminera tändkällor
15:00	Förhindra och begränsa skadeverkningarna
16:00	Frågor och svar, kunskapsprov
17:00	Avslutning

Pauser läggs in på fm och em för kaffe samt kortare bensträckare vid behov

Bra att ha med:

Anteckningsmateriel

Kurslitteratur (utdelas):

IPS handledning: Dammexplosioner, 2017

Kunskapsprov

Gemensam genomgång av prov i slutet av kursen. Deltagande ger kursintyg.

Introduktion till processäkerhet (deltagarantal min. 10, max. 25)

Lärare

Mats Lindgren, IPS

Program

08:15	INLEDNING Vad är processäkerhet och varför sker olyckor?
09:00	VAD KAN HÄNDA? Genomgång av olika typer av vådahändelser med hjälp av inträffade olyckor; brand, explosion, toxiskt utflöde m.m.
11.00	VAD VI KAN GÖRA ÅT DET! 1. Riskhantering Begreppet risk, riskutredning, analysmetoder
11:45	LUNCH
12:45	2. Tekniska skyddsåtgärder Inbyggd säkerhet, mekanisk integritet, barriärer, skyddsavstånd m.m.
14:15	3. Organisatoriska och administrativa skyddsåtgärder Ledningssystem, säkerhetskultur, mänskliga faktorn
16:00	Repetition och sammanfattning
16:30	Avslutning

Pauser läggs in på fm och em för kaffe samt kortare bensträckare vid behov.

Bra att ha med:

Anteckningsmateriel

Kurslitteratur (utdelas):

IPS handledning: Introduktion till processäkerhet, 2010

IPS handledning: Omtalade olyckor inom processindustrin, 2010

Kunskapsprov

Gemensam genomgång av prov i slutet av kursen. Deltagande ger kursintyg.

Mänskligt felhandlande

Lärare

Blenda Weibull, Blenda Weibull Konsult AB

Program

- 08:15 Att tackla mänskligt felhandlande: teori och strategi
Övning mänsklig felfrekvensanalys
- 10:30 Bra procedurer
Relativ riskvärdering
Arbetsanalys
Operatörsanalys
- 12:00 LUNCH
- 13:00 Övning operatörsanalys, arbetsanalys
14:30 Mänskliga faktorn vid olyckor
- 15:00 Beteendebaserad säkerhet
16:30 Kunskapsprov
17:00 Avslutning

Pauser läggs in på fm och em för kaffe samt kortare bensträckare vid behov.

Bra att ha med:

Anteckningsmateriel

Kurslitteratur (utdelas):

IPS handledning: Mänskliga faktorn och dess roll i tillbud och olyckor, 2005

IPS handledning: Beteendebaserad säkerhet, mirakel eller manipulation? 2008

Kunskapsprov

Gemensam genomgång av prov i slutet av kursen. Deltagande ger kursintyg.

Reaktivitetsrisker

Lärare

Tomas Lackman, ÅF Infrastructure AB

Program

08:15	Inledning och Case Histories
09:00	Grundläggande reaktionslära
10:00	Batch-, semibatch-, reflux- och kontinuerliga reaktioner
12:00	LUNCH
13:00	Torkning, lagring, explosivämnen
14:00	Mätmetoder
15:30	Skyddsmetoder
16:30	Kunskapsprov
17:00	Avslutning

Pauser läggs in på fm och em för kaffe samt kortare bensträckare vid behov.

Bra att ha med:

Anteckningsmateriel

Kurslitteratur (utdelas):

IPS kompendium: Reaktivitetsrisker (2013)

Kunskapsprov

Gemensam genomgång av prov i slutet av kursen. Deltagande ger kursintyg

Risikanalys och tolerabel risk

Lärare

Magnus Karlsson, COWI AB

Program

08:15	Om risk och lagstiftningens krav på riskanalys
09:00	Praktiskt genomförande av riskanalys
10:00	Grovanalys, klassövning i grovanalys Tolerabel risk WHAT-IF-analys, klassövning i WHAT-IF-analys
12:00	LUNCH
13:00	HAZOP Mini-övning i HAZOP
14:00	OPERATÖRSANALYS FELTRÄDSANALYS HÄNDELSETRÄD Barriäranalys, klassövning i barriäranalys
16:00	Val av metod
17:00	Avslutning

Pauser läggs in på fm och em för kaffe samt kortare bensträckare vid behov.

Bra att ha med:

Anteckningsmateriel

Kurslitteratur (utdelas):

IPS Handledning för genomförande av riskanalyser inom processindustrin, 2012

IPS Handledning om riskkriterier, 2012

Kunskapsprov

Aktivt deltagande i övningar fm och em utgör prov.

SIL i praktiken – Introduktion och SIL-bestämning

Lärare

Blenda Weibull, Blenda Weibull Konsult AB

Program

08:15	Säkerhetskritisk instrumentering sett i sitt sammanhang
09:00	Standarden IEC 61511
09:30	Några viktiga termer och begrepp
10:15	Säkerhetskritisk instrumentfunktion
10:45	Tolerabel risk
11:15	Bestämning av integritetsnivå (SIL)
12:00	LUNCH
13:00	Forts. Bestämning av integritetsnivå (SIL) Fallstudieövning, SIL-bestämning
15:00	Att utforma säkerhetskritisk instrumentering
15:30	Driftaspekter
16:00	Ett förslag till handlingsprogram
16:15	Kunskapsprov
17:00	Avslutning

Pauser läggs in på fm och em för kaffe samt kortare bensträckare vid behov.

Bra att ha med:

Anteckningsmateriel

Kurslitteratur (utdelas):

IPS handledning: SIL i praktiken: Introduktion och SIL-bestämning, 2016

IPS handledning: Skyddsbarriäranalys (LOPA) – Vägledning för val av numeriska data, 2016

Kunskapsprov

Gemensam genomgång av prov i slutet av kursen. Deltagande ger kursintyg.

SIL i praktiken – realisering och drift av säkerhetskritisk instrumentering

Lärare

Lars Axelsson, pidab

Program

08:15	Kravspecifikationen - SRS
09:00	Komponenter i säkerhetskritiska system
09:45	Hårdvaruarkitekturer och feltålighet
10:30	SIL-verifiering
12:00	LUNCH
13:00	Fallstudieövning: Grundkonstruktion
15:10	Detaljkonstruktion av givare och manöverdon
15:30	Mjukvarukonstruktion
15:50	Installation, validering och överlämning
16:10	Drift och underhåll
16:30	Kunskapsprov
17:00	Avslutning

Pauser läggs in på fm och em för kaffe samt kortare bensträckare vid behov.

Bra att ha med:

Anteckningsmateriel

Kurslitteratur (utdelas):

IPS handledning: SIL i praktiken, realisering och drift, 2016

Kunskapsprov

Gemensam genomgång av prov i slutet av kursen. Deltagande ger kursintyg.

Statisk elektricitet

Lärare

Owe Fredholm, Owe Fredholm Consulting

Program

- 09.00 Uppladdning. Uppladdningsmekanismer. Varför uppstår statisk elektricitet?
- 09.45 Urladdning. Vilka olika urladdningar och urladdningsformer kan man få med statisk elektricitet.
- 10.15 Vilka energier har de olika urladdningarna och vilka antändningsrisker finns.
- 11.15 Generella åtgärder för att hindra att farliga urladdning uppstår
- personuppladdning
- ledande material
- 12.00 Lunch
- 13.00 Generella åtgärder för att hindra att farliga urladdningar uppstår
- oledande material
- 13.45 Speciella åtgärder för oledande material. Praktiska exempel.
- 15.30 Frågor, diskussion.
- 16.00 Avslutning

Pauser läggs in på fm och em för kaffe samt kortare bensträckare vid behov.

Bra att ha med:

Anteckningsmateriel

Kurslitteratur (utdelas):

IPS handledning: Statisk elektricitet, 2004

Kunskapsprov

Gemensam genomgång av prov i slutet av kursen. Deltagande ger kursintyg.

Utflöde och spridning av gaser och vätskor

Lärare

James Hannah, ProSa Process Safety Consulting AB

Program

8:15	Introduktion
8:30	Gasers egenskaper Grundläggande gaslära, tunga och lätta gaser, kondenserade gaser
10:00	Toxicitet Definitioner, effekter, mått på toxicitet
11:30	Användning av toxiska gaser
12:00	Lunch
13:00	Utsläpp och spridning av gaser och vätskor Exempel på olyckor Beräkning av utflöde, spridningsegenskaper Andra egenskaper än toxicitet
14:00	Spridningsberäkningar Teori Programvaror, kostnadsfri och kommersiell Förutsättningar, tolkning av resultat, övningar
16:00	Frågor och svar, kunskapsprov
17:00	Avslutning

Pauser läggs in på fm och em för kaffe samt kortare bensträckare vid behov.

Bra att ha med (dator är inte nödvändigt för att följa kursen):

Anteckningsmateriel

Miniräknare, laptop

Kurslitteratur (utdelas):

IPS handledning: Utsläpp och spridning av giftiga gaser, 2009

Kunskapsprov

Gemensam genomgång av prov i slutet av kursen. Deltagande ger kursintyg.